

SPRING

Performing Arts Festival

Jaarverslag 2023

10 days of innovative
dance, theatre and more

Welkom bij SPRING Performing Arts Festival

SPRING Performing Arts Festival is een internationaal podiumkunstenfestival met vernieuwende dans, theater, performances en meer. Je vindt SPRING in het theater, op bijzondere locaties en in de openbare ruimte in de stad Utrecht.

SPRING presenteert avontuurlijke en urgente voorstellingen van zowel dichtbij als ver, die vragen durven te stellen over de staat van de wereld. Je kunt je laten verrassen door nieuwe artistieke vormen en je laten inspireren door andere manieren van kijken naar de wereld om je heen. Tijdens SPRING ontmoeten makers en een nieuwsgierig publiek elkaar voor uitwisseling, discussie, inspiratie en plezier.

MISSIE, VISIE EN KERNWAARDEN VAN SPRING

2023 was een jaar van reflectie waarin de plannen van SPRING voor de nieuwe Kunstenplanperiode 2025-2028 ontwikkeld werden. Als resultaat hebben we de missie en visie van de organisatie herschreven, om zo goed mogelijk te resoneren met de organisatie, onze plannen en onze rol in de sector en samenleving.

Missie

Nieuwe perspectieven helpen je anders naar de wereld te kijken. Dat zorgt voor kansen, mogelijkheden, inzichten, (nieuwe) verbindingen. De podiumkunsten zijn bij uitstek geschikt om voor die nieuwe perspectieven te zorgen. Dat jagen we met SPRING aan: als toonaangevend internationaal platform voor de ontwikkeling van hedendaagse podiumkunsten, met de nadruk op interdisciplinaire vormen. Met het festival en de activiteiten door het jaar heen stimuleren we zo sociale reflectie, engagement en innovatie in de podiumkunsten.

Visie en kernwaarden

SPRING IS ARTISTIEK

- Presenteert de interessantste innovatieve artistieke strategieën in de hedendaagse interdisciplinaire podiumkunsten wereldwijd.
- Koestert de artistieke vrijheid van makers om onafhankelijk te zoeken naar baanbrekende manieren om urgente onderwerpen aan te snijden.
- Faciliteert de professionele en artistieke ontwikkeling van makers.
- Geeft – als vooraanstaand internationaal platform – Nederlandse makers internationale zichtbaarheid.

SPRING IS VERBONDEN

- Is zich bewust van het complexe wereldwijde sociale netwerk waar het onderdeel van is.
- Onderzoekt hoe mondiale onderwerpen weerklank vinden in de lokale realiteit en vice versa.
- Biedt een platform voor stemmen en lichamen die niet voldoen aan de ‘norm’ en daardoor vaak over het hoofd worden gezien.
- Geeft verschillende stemmen van makers en publiek ruimte voor ontmoeting in een sfeer van nieuwsgierigheid, wederzijds respect en uitwisseling.

SPRING IS REFLECTIEF

- Stimuleert (kritische) reflectie op ontwikkelingen in de kunsten en in de wereld en samenleving.
- Gelooft dat kunst onderwerpen vanuit nieuwe perspectieven kan laten zien en kan uitdagen de status quo te bevragen.
- Neemt actief deel aan (inter)nationale netwerken om meer synergetische en duurzame modellen te vinden op het gebied van artistieke creatie, internationale samenwerking en toeren.

Inhoudsopgave

1. SPRING Performing Arts Festival 2023	7
1.2 Programma SPRING 2023	11
1.3 SPRING als coproducent, verbinder en projectontwikkelaar	18
1.4 SPRING Academy en contextprogramma	23
2. SPRING in Utrecht	31
2.1 Stadverbinder	32
3. Marketing en communicatie	35
3.1 Brandings- en positioneringstraject	35
3.2 Merkidentiteit	35
3.3 Onderzoek	35
3.4 Bezoekcijfers en publieksonderzoek Beerda 2023	36
3.5 Culturele Doelgroepenmodel	38
3.6 Prijsstrategie	41
3.7 Contentmarketing	41
3.8 Website	42
3.9 Middelen	42
3.10 Pers	42
3.11 Toegankelijkheid	45
4. Bedrijfsvoering en Organisatie	46
4.1 Raad van Toezicht en Code Cultural Governance	46
4.2 Medewerkers	46
4.3 Financiële bedrijfsvoering	51
4.4 Fair Practice Code	55
4.5 Code Diversiteit & Inclusie	55
4.6 Duurzaamheid	56
5. Tot slot	59

© Allard Willemse

1. SPRING PERFORMING ARTS FESTIVAL 2023

2023 was een inspirerend jaar voor SPRING. We richtten onze aandacht opnieuw op het presenteren van de meest interessante, nieuwe en innovatieve artistieke talen uit de hele wereld in Utrecht om zowel het publiek als Nederlandse makers te inspireren. Tegelijkertijd richtten we ons ook op het samenwerken met in Nederland woonachtige makers, niet alleen in het faciliteren van hun projecten, maar ook om ze te ondersteunen in de internationalisering van hun carrière.

Hoewel 2023 pas halverwege de huidige Kunstenplan-periode was, waren we al bezig met plannen voor de nieuwe vierjarenperiode, om een soepele overgang van de huidige naar toekomstige programmalijnen voor onze projecten te ontwerpen. We werkten nog steeds vanuit de drie programmalijnen van het Kunstenplan 2021-2024: "niet-westers", "nieuwe technologieën" en "stadsprojecten" en introduceerden daarnaast ook een vierde lijn: "Overheard/Overseen". Met dit thema focussen we op onderwerpen en stemmen die gemakkelijk buiten de mainstream vallen. Dit thema is gedeeltelijk overkoepelend aanwezig in de drie andere programmalijnen en markeert tegelijkertijd een strategische verschuiving, een beslissing om dit nieuwe thema centraal te stellen in de programmeringsfilosofie van SPRING na 2024.

2023 was ook het eerste jaar sinds de uitbraak van COVID-19 dat was ontworpen en uitgevoerd zonder pandemische en postpandemische obstakels en beperkingen in reizen voor kunstenaars. De ongekende inflatie in Nederland en de rest van de wereld had wel enige impact op de programmeringsbeslissingen en de organisatie zelf.

De meest zichtbare is de beslissing die we samen met Stadsschouwburg Utrecht hebben genomen om ons tweede festival SPRING in Autumn een jaar over te slaan.

Qua publieksbereik merkten we dat publiek zich weer volop verbonden voelde met het festival en dat we een groot aantal nieuwe bezoekers konden verwelkomen. Dit effect was duidelijk zichtbaar in een toename in het aantal verkochte tickets en een gemiddeld bezettingspercentage van 82 %, waaronder een aantal uitverkochte voorstellingen, ook op onze grootste locatie: de Grote Zaal van de Stadsschouwburg Utrecht.

In het kernteam vond een wisseling plaats, de nieuwe medewerkers brachten nieuwe ideeën en energie met zich mee. Binnen de structuur van het kernteam besloten we om de twee functies van coördinator van de SPRING Academy en Stadsverbinder samen te voegen. Zo willen we het ontwerp van al onze outreach programma's en contextprogrammering in één hand houden en beide functies versterken.

SPRING
10 days of
innovative dance
theatre and
more

"We willen dat SPRING een plek is waar onze realiteit zich manifesteert in een verscheidenheid aan vormen, via stemmen die niet altijd worden gehoord in onze samenleving. Wij geloven dat kunstenaars een veelheid aan stemmen kunnen brengen en streven ernaar om die te laten horen en resoneren bij ons publiek."

- Grzegorz Reske

1.2. PROGRAMMA SPRING 2023

Het programma van de mei editie 2023 bestond uit 25 producties en projecten, verdeeld over 207 voorstellingen. Het relatief hoge aantal voorstellingen werd veroorzaakt doordat er 2 producties een groot aantal tijdslots per speeldag hadden, omdat ze gemaakt waren om door 1 of 2 toeschouwer(s) per keer te worden ervaren. Onder de 25 producties waren 16 internationale producties en 9 producties van in Nederland woonachtige makers. SPRING was coproductiepartner van 7 producties. 3 producties gingen in wereldpremière binnen het programma van SPRING, terwijl nog eens 12 producties voor het eerst aan het Nederlandse publiek werden gepresenteerd.

In het Kunstenplan 2021-2024 hebben wij drie programmalijnen ontwikkeld:

- **niet-westers**
- **nieuwe technologieën**
- **stadsprojecten**

Deze drie lijnen waren ook terug te vinden in het programma van het festival in mei 2023, evenals de nieuwe soms overkoepelende vierde lijn: **Overheard/Overseen**. Een lijn die onderwerpen en stemmen die buiten de mainstream vallen centraal stelt. Soms kwamen in een project meerdere lijnen samen. We hebben dit jaar weer projecten in de openbare ruimte aan het programma toegevoegd, wat een grote meerwaarde had in de gevoelde aanwezigheid van het festival in de stad. Er waren geen grootschalige gratis projecten in de openbare ruimte.

We maakten in samenwerking met partner Stadsschouwburg Utrecht de beslissing om in 2023 geen SPRING in Autumn te organiseren, ons tweede jaarlijkse festival. De inflatie dwong ons om financiële keuzes te maken. Hoewel

we een aantal succesvolle edities hadden, bracht het tweede festival daarnaast ook een grote extra werkdruk op beide teams met zich mee. We vonden het daarom belangrijk om in 2023 rust en focus voor ons team te creëren.

1.2.1 Opening

We kozen ervoor om af te stappen van het idee van één centrale openingsvoorstelling voor het mei festival, in plaats daarvan organiseerden we een openingsavond. Met een programma dat zich over het hele gebouw van de Stadsschouwburg Utrecht uitstrekte - ons festivalhart - presenteerden we drie kunstwerken die representatief waren voor de verschillende velden en onderwerpen waar het festival zich op richt.

Als opening van de avond was de wereldpremière van een nieuwe creatie en SPRING coproductie van Ingrid Berger Myhre getiteld *Spelling Spectacle* gepland. Deze Noorse choreograaf, opgeleid in Nederland, is sinds de start van haar professionele loopbaan regelmatig te zien op SPRING. De presentatie moest echter op het laatste moment worden geannuleerd vanwege een blessure van een van de performers. Daarom speelde Myhre haar oudere productie *Panflutes and Paperwork* en werd de presentatie van het nieuwe werk verplaatst naar SPRING 2024.

De avond werd vervolgd met een concert van de wereldberoemde Oekraïense muziekgroep DakhaBrakha. De Oekraïense musici, die ook deel uitmaken van het beroemde avantgarde DAKH theater in Kiev, brachten een krachtig en ontroerend muziekprogramma dat direct refereerde aan de huidige strijd tegen de Russische invasie, maar ook aan de viering van de Oekraïense cultuur in haar traditionele én hedendaagse

representatie. Bij dit uitverkochte concert in de Grote Zaal van de Stadsschouwburg Utrecht waren ook veel Oekraïners aanwezig, vaak mensen die in Nederland hun toevlucht zochten in de oorlog.

We sloten af met een eerste productie in de nieuwe technologie programmaliijn: de licht- en geluidsinstallatie *SNN#2 Light/Space/Prop* van Chris Salter, een Canadese nieuwe media-kunstenaar en professor aan de Technische Universiteit van Zürich. Deze werd geprojecteerd op de gevel van de Stadsschouwburg. Chris was in samenwerking met de Universiteit Utrecht onze Festival Fellow 2023 en was ook betrokken bij een aantal activiteiten in de SPRING Academy.

1.2.3 Nieuwe technologieën

Andere producties binnen het nieuwe technologie traject waren de producties *Pas de deux #1-Constructing Love* van de Finse choreograaf Milla Koistinen en *2048-identity in dissolution* van de Palestijns-Libanese Nederlandse multidisciplinaire maker alaa minawi. Beide producties hebben een performatieve setting die geactiveerd wordt door de toeschouwers terwijl het lichaam van de performer afwezig is. In het programma waren ook 2 'neo-opera' VR producties opgenomen: *Ascension* van het jonge Vlaams-Nederlandse duo Leon Rogissart en Paul Boereboom en *Eurydice, een afdaling in oneindigheid* van maker Celine Daemen, waar grote interesse voor was bij het publiek.

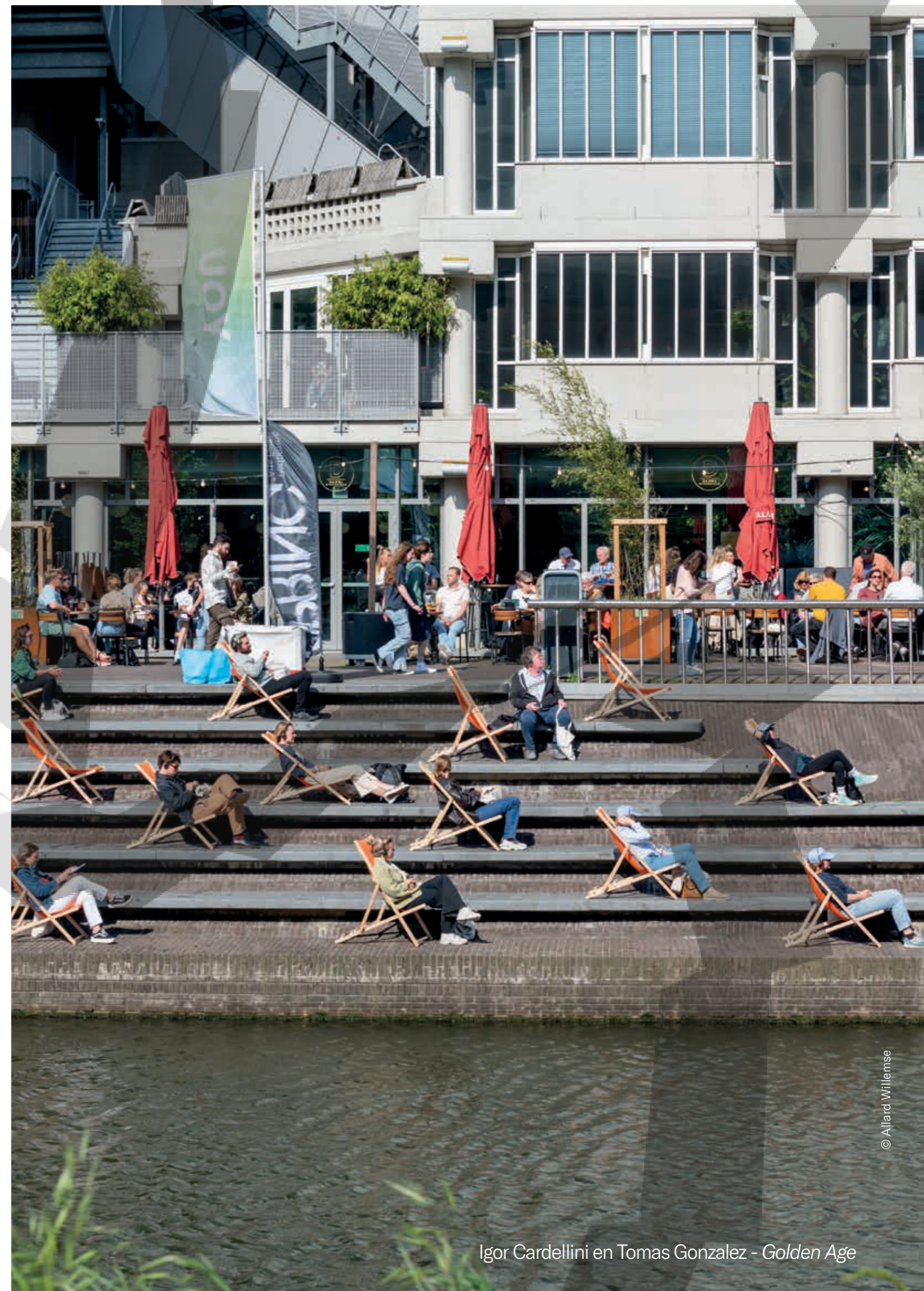
Twee andere producties die direct gerelateerd zijn aan nieuwe technologieën en de manier waarop deze ons leven beïnvloeden, waren producties van de in Nederland gevestigde Amerikaanse componist en performer Asa Horvitz: *GHOST*, die een AI-systeem uitnodigde om een libretto te genereren voor zijn composities en van de Vlamingen Anna Franziska Jaeger en Nathan Ooms: *Ambient Theatre Fury: The Death of Dialogue and How to Avoid It*, die gesprekken op sociale media gebruikten om (de onmogelijkheid van) communicatie van de jonge generatie te verbeelden. *GHOST* was de eerste productie van Horvitz, een maker die SPRING al langer ondersteunt, die een groter netwerk van internationale coproducten samenbracht, met een belangrijke rol voor festival Musiktage in Wenen, Oostenrijk. De voorstellingen van *GHOST* in Utrecht hebben geleid tot een uitnodiging van het Poolse theater Komuna Warszawa.

1.2.4 Stadsprojecten

De productie van alaa minawi opent ook een andere programmaliijn: Stadsprojecten - gericht op de stad, haar inwoners en de manier waarop we in de openbare ruimte opereren en wat we vandaag de dag onder openbare ruimte verstaan. Minawi opent zijn performance in de open ruimte van de stad, brengt de aandacht van het publiek naar details ervan, om hen op een gegeven moment naar een privéhuis te leiden, waar een kleine tijdelijke gemeenschap van toeschouwers verder wordt uitgenodigd voor een intieme uitwisseling over identiteitskwesies en de manier waarop zij (wij) in de openbare ruimte opereren. We presenteerden één voorstelling in het Arabisch tijdens het festival om zo ook een ander publiek te kunnen bereiken.

Twee andere producties die de openbare ruimte en onze manier om ons daarin te verhouden onderzoeken, werden gepresenteerd in twee iconische openbare ruimtes van Utrecht. In Hoog Catharijne was *Golden Age* te zien - een theatrale wandeling door het Zwitserse kunstenaarsduo Igor Cardellini en Tomas Gonzalez. Het werk richt zich op de manier waarop winkelcentra zijn gebouwd, hoe ze ons bepaald gedrag opleggen en hoe gemeenschappen strategieën creëren om deze infrastructuren terug te brengen naar de openbare ruimte.

De andere productie werd gemaakt door vaste SPRING maker, choreograaf Katja Heitmann. De productie *MUSEUM*, die werd gepresenteerd tijdens SPRING 2021, leidde tot haar internationale doorbraak. Het nieuwe werk is het eerste in haar carrière dat wordt geproduceerd in een uitgebreid internationaal consortium van partners, waaronder SPRING. In het volgende hoofdstuk van haar langlopende artistieke onderzoeksproject *Motus Mori* nodigde Heitmann in *Motus Mori: RELIQUIEM* toeschouwers uit op Utrecht Centraal, het drukste Nederlandse treinstation, om samen te oefenen in het belichamen van bewegingen en gebaren van de ander. *Motus Mori* - al vele jaren een artistiek archiefproject van de maker om bewegingen te archiveren - veranderde dit keer van perspectief en in plaats van te vragen om het gebaar/de beweging te 'doneren', nodigde ze het publiek dit keer uit om deze bewegingen 'mee te nemen'. De voorstelling was elke avond uitverkocht. De voorstellingen op SPRING leidden tot een uitnodiging van de Lublin Dance Company.

1.2.5 Overheard/Overseen

Heitmann, wiens werk al langere tijd gericht is op het vastleggen en overdragen van bewegingen door lichamen met een alternatieve mobiliteit, en op het archiveren van lichaamsbewegingen buiten de levensduur van dat lichaam, is een van de kernmakers van SPRING voor het nieuwe traject *Overheard/Overseen*. In dit traject wil SPRING ook werk centraal stellen dat is gemaakt door makers die binnen de 'norm' worden gezien als mensen met een beperking.

Andere producties die binnen deze programmalijn werden gepresenteerd in het programma van 2023 waren *Scores That Shaped Our Friendship* van de Duitse actrice Lucy Wilke en de Poolse danser Paweł Duduś, evenals het project *Landing on Feathers* van een internationaal kunstenaars-consortium onder leiding van de Koreaans/Japanse choreograaf Jija Sohn.

Beide producties hanteerden eigen strategieën om niet-normatieve lichamen onder de aandacht van het publiek te brengen, zowel als onderwerp van de voorstelling als in het uitvoerende lichaam zelf. *Landing on Feathers* had zijn eerste publieke presentatie, in een vroeg stadium van ontwikkeling, in de SPRING Academy 2022. Met die presentatie begonnen de makers rond het project aan een experimenteel creatieproces, in nauwe samenwerking met verschillende ondersteunende productiehuisen in Nederland en België waaronder SPRING. Naast de uiteindelijke artistieke creatie, was een van de doelen van de makers om de artistieke reikwijdte van het werk te gebruiken om een gesprek op te bouwen met en tussen organisaties die rond dit werk waren verzameld.

Een ander aspect van 'stemmen die niet gehoord worden en lichamen die niet gezien worden' werd gebracht door de Australische maker Samara Hersch die voor haar productie *It's Going to Get Dark* tieners en ouderen uitnodigde om samen na te denken over ouder worden. De wereldpremière bij SPRING ging vooraf aan voorstellingen bij Theater der Welt 2023 in Frankfurt, dat de opdracht voor het werk gaf.

1.2.6 Niet-westers

Zoals altijd zoekt SPRING zorgvuldig naar thema's die hun oorsprong vinden buiten de Europese context, of waarvan de makers hun werk maken vanuit een 'niet-westerse' achtergrond. Naast de al genoemde producties van de in Nederland gevestigde makers alaa minawi en Jija Sohn, coproduceerden we in 2023 ook de recreatie van *The conspiracy of forms*, de laatste voorstelling die Amparo González Sola maakte in Buenos Aires, voordat ze besloot naar Europa te verhuizen. De productie is een theaterversie en uitbreiding van een tijdelijke installatie die zij eerder in een galerie maakte, waar de spanning tussen mannelijk en vrouwelijk centraal staat en is een poëtisch onderzoek naar de materiële manifestatie van deze spanning. De voorstelling was 2 dagen te zien in de LiK. De voorstellingen op SPRING hebben geleid tot een uitnodiging van de Lublin Dance Company en Zürcher Theater Spektakel.

Een belangrijk deel van het programma was gewijd aan de dynamiek tussen Afrika en Europa, en aan de aanwezigheid van 'het zwarte lichaam' in de Europese context en de verhalen die het met zich meedraagt. Twee nieuwe creaties over dit onderwerp werden gemaakt door lokale makers. Dries Verhoeven nodigde in zijn innovatieve telepresence performance *Dear, beloved friend*, het Nigeriaanse collectief Kininso Concept uit, terwijl Julian Hetzel zijn krachten bundelde met de Zuid-Afrikaanse performer Ntando Cele in de productie *SPAfrica*. In *SPAfrica* onderzoekt Hetzel de postkoloniale dynamiek in de Westerse samenleving en ontcijfert de culturele associaties. De voorstellingen op SPRING leidden tot een uitnodiging voor de BoCA Biennale in Lissabon. Deze producties werden aangevuld met twee producties van de Dominicaanse choreograaf Lígia Lewis, die de trauma's onderzoekt die zwarte lichamen met zich meedragen. Lewis presenteerde twee creaties: haar solo *A Plot/A Scandal* en een groter werk *Still Not Still*. De jonge Jamaicaans-Noorse choreograaf Harald Beharie presenteerde zijn eerste soloproductie *Batty Bwoy* - gericht op de complexiteit van zwarte queer lichamen in het Europa van vandaag.

© Allard Willems

Binnen het de-/post-koloniale themagebied was een ander duidelijk zichtbaar cluster gerelateerd aan de huidige situatie in Oost-Europa. De aanwezigheid van DakhaBrakha op de openingsavond werd gevolgd door twee sterke producties die een relatie leggen met de dagelijkse realiteit in Wit-Rusland. Beide werden gepresenteerd door kunstenaars in politiek ballingschap - Igor Shugaleev (375 0908 2334, *The body you are calling is currently not available*) en Jana Shostak (*Screaming for Belarus*). Beide makers brachten een vertelling over de huidige politieke en sociale situatie in dit Europese land, dat aan de aandacht van de Europese bezoekers lijkt te zijn ontsnapt. Gosia Wdowik, Poolse theatermaker en pas afgestudeerd aan DAS Theatre, presenteerde haar eerste productie die ze maakte met steun van het Vlaamse productiehuis CAMPO. *She was a friend of someone else*, gemaakt met een aantal in Nederland gevestigde medewerkers, brengt de realiteit van het Polen van vandaag door een door de rechtervleugel van de regering geïntroduceerd anti-abortusregime.

1.2.7 Overig

In het programma van 2023 waren ook twee gevestigde gezelschappen aanwezig. We toonden nieuwe producties van Forced Entertainment (*If All Else Fails*) en Dance On Ensemble (*Mellowing* van choreograaf Christos Papadopoulos) - twee collectieven die zonder twijfel het denken over de podiumkunsten in Europa in de afgelopen decennia hebben beïnvloed.

Tot slot werd de muzikale aanwezigheid van DakhaBrakha tijdens de openingsavond, gevolgd door twee andere muziekprojecten die verbonden waren aan optredens in het hoofdprogramma. Lucy Wilke, één van de makers van *Scores That Shaped Our Friendship*, gaf een concert met haar muziekproject *Blind&Lame*, terwijl Ramona Ranalter, verantwoordelijk voor de muziek in diezelfde productie, in haar club alter ego Kim_Twiddle een bijzondere deejay-set verzorgde waarmee de 2023 editie van het festival werd afgesloten.

"Deze Jamaicaans/Noorse performer maakt in 'Batty Bwoy' (Jamaicaans voor butt boy) een weergaloze transformatie door van een woest grommend, gekooid roofdier en headbangende demon tot bevrijde derwisjdanser en meester van zijn eigen queer fysicaliteit."

- Annette Embrechts, Theaterkrant

Harald Beharie - Batty Bwoy

1.3 SPRING als coproducent, verbinder en projectontwikkelaar

1.3.1 Residenties

De aanwezigheid van Jana Shostak tijdens het festival was niet beperkt tot de presentatie van haar indrukwekkende performance *Screaming for Belarus*. We waren in staat om een langere residentie van de Wit-Russische maker op drie internationale festivals mogelijk te maken met de financiële steun van het EFFEА-programma (European Festival Fund for Emerging Artists) en in samenwerking met twee internationale partners: Berliner Festspiele (als organisator van het Theatertreffen festival) en het Italiaanse festival Santarcangelo dei teatri. Ook hielpen we Jana bij het opbouwen van een internationaal netwerk en coalitie, ter ondersteuning van zowel haar artistieke als activistische praktijken. Als vervolg op deze eerste residentie kregen we met hetzelfde consortium ook een tweede ronde steun van het EFFEА-programma, dit keer met de Oekraïense dramaturge en theaterregisseur Nina Zhyznha. Haar residentie in Utrecht is gepland voor 2024.

We ontvingen ook twee andere internationale residenten in het kader van het Gap Exchange programma - ontwikkeld en uitgevoerd door Irish Theatre Institute. SPRING werd bezocht door de Ierse makers Noelle Brown en Peter Power. Peter deelde tijdens SPRING ook een kort fragment van zijn werk *After Light: These Dark Citizens*, een wandeling door de stad die wordt begeleid door een app op jouw telefoon. Beide kunstenaars werden ontvangen door twee SPRING makers, Jija Sohn en Asa Horvitz, en beide Nederlandse makers bezochten later in het jaar ook Dublin en Cork om kennis te maken met de Ierse podiumkunsten.

1.3.2 OFFSPRING

Voor de eerste keer organiseerde SPRING ook OFFSPRING - een studio sharing/uitwisseling van work-in-progress gedurende één avond. Een initiatief van SPRING in samenwerking met vier productiehuisen voor talentontwikkeling waarin vier jonge makers zichzelf en hun werk presenteren in de vorm van feedbacksessies. De line-up van 2023 bestond uit Sarah Kaushik (Het Huis Utrecht), Anthony van Gog (DansBrabant), Ashley & Domenik (Dansateliers) en Sjaïd Foncé (SoAP). Alle makers hadden nagedacht over een passend format om na/verweven met hun presentatie input van het publiek te oogsten, fluisterend in een oor, geschreven op een grote rol papier, aan de hand van specifieke vragen in een informeel gesprek. Dit publiek bestond uit een mix van professionals, jonge professionals (vanuit het Metselarij programma), SPRING Academy groepen en regulier publiek. Daarnaast vroegen we de nieuwe makers ook elkaars werk te zien, omdat we geloven dat dit heel voedend kan zijn voor een beginnende kunstenpraktijk. OFFSPRING was succesvol en zal in 2024 een vervolg krijgen.

1.3.3. SPRING als coproducent

SPRING vervulde ook weer haar rol als coproducent. SPRING wil kunstenaars ondersteunen die nieuwe artistieke vormen en talen ontwikkelen en het Nederlandse publiek en kunstenveld een nieuwe esthetiek tonen die hier anders niet zichtbaar zouden zijn. In veel landen ontbreekt een goede subsidiesystematiek en voor veel (jonge) makers in Nederland is het ook ingewikkeld om binnen de bestaande subsidiestructuur voldoende financiering te vinden. Wij vinden het daarom belangrijk om producties te kunnen

Anna Franziska Jaeger en Nathan Ooms - *Ambient Theatre Fury: The Death of Dialogue and How to Avoid It*

"In 'The Conspiracy of Forms' spannen Amparo González Sola en beton samen om je dingen te tonen die je niet verwacht te zien en waarvan je niet weet waar ze vandaan komen en of ze überhaupt waren: Materie als concrete, metafysische en metaforische magie."

- Devika Chotoe, Theaterkrant

© Alex Heuvink

coproduceren om ons, soms voor langere tijd, te verbinden aan een maker en een project al in een vroeg stadium mede mogelijk te maken. Wij begeleiden makers niet alleen met een coproductiebijdrage en een speelplek, maar leveren ook regelmatig een bijdrage in het creatieproces en bieden de makers toegang tot ons internationale netwerk, zowel voor het vinden van andere partners als het vinden van internationale speelplekken.

In 2023 was onze focus gericht op het ondersteunen van interessante interdisciplinaire makers binnen de internationale gemeenschap van in Nederland gevestigde kunstenaars. Makers die een zekere maatschappelijke urgentie in hun werk meebrengen. Jonge makers die zich nog niet permanent in Nederland hadden gevestigd, maar wel een substantiële en kwalitatief hoogwaardige artistieke stem in het culturele veld ontwikkelden, hadden moeite om hun praktijk overeind te houden vlak na de pandemische periode. SPRING stapte in verschillende projecten als coproductiepartner en mentor. Makers die in 2023 werden ondersteund in de creatie van nieuw werk waren Amparo González Sola, Katja Heitmann, Samara Hersch, Julian Hetzel, Asa Horvitz, Jija Sohn en Gosia Wdowik.

1.3.4 Internationaal bezoekersprogramma

We organiseerden samen met Fonds Podiumkunsten een internationaal bezoekersprogramma voor een groep van 20 internationale programmeurs die tijdens SPRING de voorstellingen van in Nederland woonachtige makers bezochten en organiseerden een netwerkbrunch voor programmeurs en makers. Dit heeft geleid tot verschillende internationale uitnodigingen voor de in Nederland woonachtige makers.

1.3.5 Aanvullende subsidies

In 2023 startte een nieuw meerjarig subsidietraject met Ammodo voor het mogelijk maken van (inter) nationale coproducties. Dit helpt ons niet alleen in het coproduceren van interessante in Nederland woonachtige interdisciplinaire makers, maar ook om een aantal belangrijke coalities aan te gaan in de ontwikkeling van internationale makers. Hiertoe behoren in 2023 onder andere Marta Górnicka/ Chorus of Women (Polen), Agrupacion Señor Serrano (Catalonië/ Spanje) en Michikazu Matzune (Japan). Deze producties gingen in première op grote internationale festivals in het huidige seizoen (Matzune en Górnicka op Festival d'Avignon, Señor Serrano op GREC) en zullen worden gepresenteerd op SPRING 2024 in het kader van het eerste seizoen waarin deze producties internationaal gaan touren.

Op het gebied van coproductie en talentontwikkeling ging SPRING een nieuwe samenwerking aan met de VandenEnde Foundation om jonge makers te ondersteunen die de overstap maken van de academie naar de het veld. De eerste twee projecten die via deze subsidie worden ondersteund, zullen op het festival van 2024 worden gepresenteerd en zijn creaties van Ainhoa Hernández Escudero en Leandro Souza.

1.3.6 Netwerken en plannen

In 2023 werkte SPRING opnieuw actief aan het onderhouden van formele en informele netwerken voor het ondersteunen van kunstenaars. Dit bevatte o.a. de tweede aanvraag voor het EFFE program, een aanvraag voor Perform Europe, voorbereidingen voor 2 Nieuwe Makertrajecten die we in 2024 willen indienen en een samenwerking van 3 verschillende consortia voor een aanvraag voor Creative Europe (die in 2024-2025 ingediend zullen worden).

1.4. SPRING Academy en contextprogramma

Ook de SPRING Academy vond in 2023 weer plaats, ons platform voor uitwisseling. De SPRING Academy vindt elk jaar plaats naast en in wisselwerking met het artistieke programma van SPRING en bestaat uit op maat gemaakte scholenprogramma's en een programma dat toegankelijk is voor het festivalpubliek.

De opleidingen die deelnamen waren: Universiteit Utrecht BA Media & Culture studies & MA Media, Art and Performance Studies, HKU MA Scenography, Fontys MA Performing Public Space, De Montfort University (Leicester, UK), DAMU MA Theatre (Praag, Tsjechië), Toneelacademie Maastricht BA regie & performance, AHK Academie voor Theater en Dans Ba regie, ArtEZ BA Dans. In het samenstellen van de programma's werd uitgegaan van de inhoudelijke programmalijnen en thema's van het festival, de festivalkunstenaars en de wensen en de mogelijkheden van de deelnemende opleidingen. De programma's bestonden o.a. uit voorstellingsbezoek, Artist Talks, workshops en uitwisselingen met makers die op het festival staan waaronder Tim Etchells, Julian Hetzel, Chris Salter en Alexandre Saunier, Gosia Wdowik, Dance On Ensemble, Jija Sohn en Amparo González Sola, een gesprek met artistiek directeur Grzegorz Reske, reflectieformats en artistiek onderzoek. Ook vond er uitwisseling tussen de verschillende groepen plaats. Een deel van de groepen nam ook deel aan de programma onderdelen die in samenwerking met de Universiteit Utrecht ontwikkeld werden. Tijdens het festival heerste er een broeierige creatieve sfeer in Het Huis en ook na de voorstellingen werd er veel nagepraat en gediscussieerd, wat de Academy deelnemers een zichtbare groep jonge betrokken mensen op het SPRING festival maakt.

SPRING Academy presenteert tijdens het festival in Het Huis Utrecht op maat gemaakte programma's voor verschillende groepen studenten van podiumkunstopleidingen in binnen- en buitenland. SPRING Academy stelt zich het verdiepen en ontwikkelen van het kunstenaarschap/vakmanschap van zijn deelnemers ten doel, en wil artistieke uitwisseling, reflectie en een verdiepende festivalervaring creëren. De kunstmatige scheiding tussen theorie en praktijkopleidingen wordt opgeheven door academische studenten creatief aan te spreken en inhoudelijke reflectie te vragen van vakstudenten, altijd in dialoog met de hedendaagse podiumkunstenpraktijk en nieuwe ontwikkelingen in het (internationale) podiumkunstenlandschap. SPRING Academy is daarbij een belangrijk onderdeel van de 'worteling' van het SPRING festival, waarbij internationale kunstenaars niet enkel vluchtig neerstrijken om hun werk op het festival te tonen, maar waarbij zij ook uitgenodigd worden om een betekenisvolle verbinding aan te gaan met de lokale context, het reguliere festivalpubliek en de Academy deelnemers.

Uit de deelnemerevaluatie kwam naar voren dat de verdiepende festivalervaring, het community gevoel, de creatieve werkmethoden en het uitdagende en unieke voorstellingsprogramma bijzonder werden gewaardeerd. Deelnemers beoordeelden SPRING Academy gemiddeld met een 8,25.

In 2023 werden scholenprogramma's gecreëerd voor 9 verschillende opleidingen uit binnen- en buitenland en 97 geregistreerde deelnemers.

Quotes deelnemers scholenprogramma:

"SPRING Academy brought me insight into making; and being more creative with theory. Every year it brings fresh ideas and new perspectives for our students and staff. It gives us new ideas for which practitioners to use as case studies and new modes of devising work with our students. A European and global dimension is so energising, particularly post-Brexit and to have the opportunity to connect with many artists and university students from outside the UK is very productive."

"[SPRING Academy] opened up the perspective on new trends and topics that are currently on display in the performing arts."

"[SPRING Academy] provides context, depth and new knowledge."

1.4.2 Contextprogramma

SPRING bouwt verder aan een sterk contextprogramma dat een brug vormt tussen het artistieke hoofdprogramma en de activiteiten van SPRING Academy. We willen een toegankelijk en veelzijdig aanbod creëren voor een breed publiek dat nieuwsgierig is naar de onderwerpen die kunstenaars aansnijden en graag in gesprek wil gaan met makers die het festival bezoeken.

1.4.2.1 Open Masterclass Tim Etchells

We organiseerden in 2023 opnieuw een open masterclass voor geïnteresseerde makers en anderen uit het veld door een internationale maker die op het festival te zien is. Deze masterclass werd gehouden door Tim Etchells van Forced Entertainment, die een dag met de deelnemers de vloer op ging om zijn wijze van het creëren van materiaal te delen, waarna zij de voorstelling *If All Else Fails* van Forced Entertainment op het festival bezochten.

1.4.2.2 Festival Fellow en andere activiteiten in samenwerking met Universiteit Utrecht

Na een onderbreking van enkele jaren, als gevolg van de pandemie, had het festival opnieuw een Festival Fellow. Een Festival Fellow is een (internationale) wetenschapper die door SPRING en de Universiteit Utrecht wordt uitgenodigd om te reflecteren op performances, thema's en onderzoek gerelateerd aan SPRING en SPRING Academy. Chris Salter, professor aan de Zürich University of Arts, presenteerde zijn eigen kunstwerken, droeg bij aan verschillende scholenprogramma's en wisselde uit met een aantal makers die aanwezig waren op het festival.

1.4.2.3 Round Table AI & The Arts

Hieronder viel een open round table *AI & the Arts*. Wat kan AI (kunstmatige intelligentie) doen voor kunst? Wat kan kunst doen voor AI-onderzoek? Hoe kunnen AI en kunst elkaar helpen om de vragen van de ander te beantwoorden? Dit zijn een aantal van de vragen die in deze roundtable, georganiseerd door het Instituut voor Cultural Inquiry (ICON), de Special Interest Group AI in Cultural Inquiry and Art, en SPRING, werden behandeld. Chris Salter nam deel aan dit gesprek

samen met Kim Vincs (hoogleraar interactieve media en directeur van het Centre for Transformative Media Technologies aan de Swinburne University), Asa Horvitz (componist en performancemaker) en Mehdi Dastani (hoogleraar en leerstoel Intelligent Systems en medevoorzitter van het focusgebied Human Centered AI aan de Universiteit Utrecht). De discussie werd voorgezeten door David Gauthier en Maaïke Bleeker van de Universiteit Utrecht. Deze sessie was onderdeel van het programma van een aantal opleidingen in de SPRING Academy en was open voor al het publiek, maar voornamelijk gericht op publiek met vakinhoudelijke achtergrondkennis en/of interesse.

1.4.2.4 Robots in SPRING

De samenwerking met de Universiteit Utrecht omvatte ook de sessie *Robots in SPRING* als afsluiting van het onderzoeksprogramma *Acting Like a Robot*, een meerjaren onderzoeksproject van de Universiteit Utrecht waarvan SPRING ook partner is. In dit project brengen we theatermakers en robotici samen om te onderzoeken hoe theater kan meehelpen aan het ontwerpen van robotgedrag en de interactie tussen mensen en robots, en, omgekeerd, hoe robotica nieuw terrein kan openen voor theatermakers. Het programma van een halve dag begon met drie korte lezingen door Evelyn Ficarra (University of Sussex), Edwin Dertien (UTwente) en Maaïke Bleeker (Universiteit Utrecht), en werd gevolgd door presentaties van robotprototypes. Hierbij werden bezoekers gevraagd te reageren, reflecteren of interacteren met de robots. Ook deze sessie werd zowel door deelnemers van de SPRING Academy als regulier publiek bijgewoond.

1.4.2.5 Boeklancering *Doing Dramaturgy. Thinking Through Practice*

Tijdens het festival werd ook het nieuwe boek van Maaïke Bleeker *Doing Dramaturgy. Thinking Through Practice* gelanceerd, een nieuwe publicatie gepubliceerd door Palgrave Macmillan kort voor het festival. In het boek dienen verschillende SPRING voorstellingen als voorbeeld.

1.4.3. Topic Talks

Het Academy programma werd aangevuld met drie Topic Talks, verdiepende gesprekken over SPRING-thema's met SPRING-makers, onder leiding van moderator Merel Heering. Welke trends zien we in het hedendaagse podiumkunstenveld en wat betekenen ze voor de wereld om ons heen? De Talks zijn voor de nieuwsgierige luisteraar, de kritische expert, de student en de professional. De thema's waren: *Performing Care*, over kruisbestuivingen tussen zorg en podiumkunsten met Jija Sohn, Pawel Dudus en Ramona Renalter; *Between Provocation and Invitation*, over het spanningsveld tussen het provoceren en uitnodigen van toeschouwers en veranderende tendensen op dit gebied met Samara Hersch, Amparo González Sola, Julian Hetzel, en Ntando Cele en *Black Body-White Gaze*, over machtsrelaties en geïnternaliseerd racisme in de podiumkunsten met Ligja Lewis, Harald Beharie, en Dries Verhoeven. In een vorm van dialoog tussen kunstenaars onderling, en tussen kunstenaars en publiek, werden onderwerpen die de producties van de betreffende makers met elkaar verbinden verder besproken. De Topic Talks vonden plaats in de Zocherfoyer van de Stadsschouwburg Utrecht om zo de link met de rest van het festivalprogramma sterker te benadrukken en de toevallige passant de mogelijkheid te geven om aan te sluiten. Het leverde interessante gesprekken op die goed werden bezocht.

1.4.4. Metselarij

Samen met de Metselarij organiseerden we een bijeenkomst voor deelnemers en oud-deelnemers van dit peer-to-peer leernetwerk voor nieuwe creatief producenten en programmamakers in de kunsten. We vertrokken vanuit de leervraag: Hoe zorg je ervoor dat een work-in-progress presentatie een wederzijds waardevolle ontmoeting is, voor zowel publiek als maker? *OFFSPRING* makers en partners namen ook deel aan het gesprek. Na een gezamenlijk maal bezochten de Metselaars de eerste *OFFSPRING* double bill.

Topic Talk Stadsschouwburg Utrecht

© Allard Willemsse

“Na 90 hersenkrakende minuten sta je tijdens SPRING Performing Arts Festival weer buiten met een knoop in je maag en een brein vol morele en artistieke dilemma’s.”

- Annette Embrechts, de Volkskrant

© Anouk Maupu

2. SPRING in Utrecht

Het lokale netwerk van SPRING blijft cruciaal voor ons functioneren. Wij werken nauw samen met partners in Utrecht die de infrastructuur voor alle activiteiten leveren. Dit omvat allereerst een strategisch partnerschap met de Stadsschouwburg Utrecht. Voor de mei-editie is deze locatie het festivalhart en levert de Stadsschouwburg een financiële bijdrage in de programmering voor de Grote Zaal. Normaliter programmeren en produceren we SPRING in Autumn samen en we hebben dan ook gezamenlijk besloten de 2023 editie niet te laten plaatsvinden. Andere cruciale partnerschappen zijn Theater Kikker en Het Huis Utrecht, de plek waar niet alleen de Academy elk jaar plaatsvindt, maar waar we ook voorstellingen programmeren. Iedere editie voegen we daar bijzondere locaties in de stad aan toe.

In 2023 presenteerden we ook voorstellingen in BAK, de LiK, De Paardenkathedraal, Hoog Catharijne, Utrecht Centraal en een woonhuis. Met Utrecht Centraal zijn we een meerjarig partnerschap gestart. We besloten het festivalprogramma te concentreren in het centrum om het mogelijk te maken om meerdere voorstellingen aansluitend te zien. Wel waren we de rest van het jaar ook in andere delen van de stad aanwezig. Ook lokaal gewortelde kunstenaars blijven belangrijke partners, zoals Studio Dries Verhoeven, Studio Julian Hetzel en Schweigman&. Van Studio Dries Verhoeven en Julian Hetzel presenteerden we nieuw werk op het festival. We waren bovendien coproductiepartner van de productie *SPAfrica* van Studio Julian Hetzel.

In 2023 bleef SPRING een van de kernpartners van Standplaats Midden. Een programma waarmee we, samen met Het Huis Utrecht, Gaudeamus Festival, De Coöperatie, Holland Opera en Het Filiaal Theatermakers, jonge makers uit Utrecht ondersteunen in hun ontwikkeling en creatieve uitwisseling mogelijk maken. Maker Asa Horvitz

maakte deel uit van dit traject.

Parallel daaraan ontwikkelde onze Stadsverbinder verdere samenwerkingsverbanden met lokale partners, om ons programma beter te verankeren in het dagelijks leven van de lokale gemeenschap. SPRING is in nauw contact met andere artistieke organisaties in de stad waaronder BAK, RAUM, Centraal Museum, en TivoliVredenburg, evenals met de Universiteit Utrecht en de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht. Samen zoeken we naar nieuwe strategieën om kunstontwikkeling te ondersteunen en bruggen te slaan tussen makers en publiek, om zo de lokale impact van kunst op de samenleving te vergroten. Ook zoeken wij naar samenwerking met andere partners in de stad als boekwinkel Savannah Bay en Utrecht Pride.

Sinds november 2023 is SPRING strategisch partner van Utrecht Marketing als een van de 29 vaandeldragers, organisaties die een belangrijke rol spelen in het vormgeven van de stad.

SPRING neemt deel aan het Utrechts Theater Overleg, het Utrechts Festival Overleg, Development Overleg Utrechtse Instellingen en het Utrechts Cultureel Marketingoverleg. Ook is SPRING lid van PACT Utrecht en was in 2023 actief betrokken in werkgroepen binnen PACT.

2.1 Stadsverbinder

SPRING heeft sinds 2020 een Stadsverbinder in het team. Onze Stadsverbinder verankert de festivalproducties en de bijbehorende onderwerpen in Utrecht. De Stadsverbinder werkt samen met verschillende sociale en culturele partners in de stad, en vergroot hiermee de impact en het draagvlak van het festival. Om nieuw publiek te vinden met interesse voor bepaalde producties en om een speciaal contextueel programma op te zetten dat een productie helpt landen, maar ook om informatie en inspiratie te verzamelen bij deze partners. Het mede-eigenaarschap vergroot onze impact op en in de stad en haar gemeenschappen - het voorstellen van en betrokken zijn bij activiteiten rond bepaalde thema's in het programma, en, in sommige gevallen, het hosten van presentaties van de projecten op specifieke locaties.

Focus van de Stadsverbinder is het aangaan van duurzame relaties met partners die al in contact staan met potentieel geïnteresseerden, maar die wij via de eigen kanalen nog niet bereiken. Het betreft partners zoals ZIMIHC, Het Wilde Westen, De Voorkamer, Welkom in Utrecht, maar ook organisaties als ROC/Creative College. Daarnaast zoekt de Stadsverbinder gericht doelgroepen bij de specifieke voorstellingen en organiseert specifieke contextprogrammering voor hen.

Stadsverbinder Emina Zorlak heeft in samenwerking met De Voorkamer rondom het festival 2023 een workshop met maker Amparo González Sola georganiseerd, gefocust op het empoweren

van vrouwen en stimuleren van wederkerigheid. De workshop werd tijdens het festival georganiseerd in Lombok, er waren 17 deelnemers. De deelnemers bezochten aansluitend de voorstelling *The Conspiracy of Forms* van González Sola. Ook was zij in nauw contact met het UMC om een workshop over zorg te organiseren gegeven door maker Jija Sohn, gecombineerd met voorstellingsbezoek. Deze heeft uiteindelijk helaas niet plaatsgevonden, omdat het niet te combineren bleek met de examenplanning van de studenten. Met Vitalnya en Welkom in Utrecht heeft zij contact gelegd met Oekraïners in Utrecht voor het concert van DakhaBrakha. 30 van onze Geef een Toegift kaarten zijn verdeeld onder geïnteresseerden. Ze zette haar netwerk in om Arabisch sprekende inwoners uit Utrecht te interesseren in een bezoek aan de voorstelling van *2048- identity in disolution* in het Arabisch. Emina organiseerde een bezoek van de Wijkjury aan de voorstelling *Landing on Feathers* met een nagesprek met maker Jija Sohn. Gedurende het jaar was zij met veel organisaties in gesprek om potentiële partnerschappen te onderzoeken. Zo is SPRING in gesprek met o.a. ZIMIHC, Theater Kikker en De Dansers over het project *Move Utrecht* rondom dans voor jongeren in Overvecht en het project *Utrecht Danst*.

In oktober 2023 is de nieuwe Stadsverbinder, Elise de Leede, gestart die haar functie combineert met de rol van Hoofd Academy. Dit heeft geleid tot versterkt contact met bestaande partners en met nieuwe organisaties als Utrecht Pride, Atay Atelier en Common Frames.

vr 26 en za 27 mei
Theater Kikker

Gosia Wdowik

She was a friend
of someone else

3. Marketing en communicatie

3.1 Brandings- en positioneringstraject

Begin 2023 startte SPRING met een brandings- en positioneringstraject met ons ontwerpbureau LAVA om te komen tot een nieuw merkidentiteit en huisstijl. Voor de relatief nieuwe directie waren deze sessies een goed moment om samen met het hoofd marketing de tijd te nemen om met elkaar te bespreken waar SPRING voor staat en hoe we dit willen uitdragen. Het document dat daaruit voortkwam vormde de basis voor de ontwikkeling van een nieuwe merkidentiteit en huisstijl in 2023 en uiteindelijk voor een nieuwe website begin 2024.

storytelling. Het wordt makkelijker om voorstellingen uit te lichten, er is meer ruimte voor het verhaal van makers, een aantrekkelijker nieuwsoverzicht, er is een belangrijkere positie voor video en het tippen van voorstellingen aan (potentiële) bezoekers. De nieuwe website is niet enkel gericht op het festival in mei, maar biedt het de mogelijkheid om het verhaal van de makers jaarrond uit te lichten en geeft ook ruimte aan het rijke archief van SPRING en aan SPRING Digital.

3.2 Merkidentiteit

Sinds het voorjaar van 2023 heeft SPRING een nieuwe merkidentiteit, ontworpen door ontwerpbureau LAVA. Deze werd gelanceerd bij de start van de kaartverkoop voor SPRING 2023. Uitgangspunten voor de nieuwe merkidentiteit zijn beweging, menselijk gedrag en innovatie, wat terug te zien is in zowel onze online en social campagne en contentstrategie, maar ook offline. We werken deze merkidentiteit steeds verder uit. Dit leidt tot duidelijk herkenbare, avontuurlijke en dynamische campagnes. Met deze campagne overstijgende merkidentiteit, kunnen we op de lange termijn efficiënter met onze middelen omgaan.

De laatste stap van onze nieuwe merkidentiteit is het ontwikkelen van een nieuwe website in samenwerking met LAVA, een traject dat heel 2023 doorliep. De huidige website is met name gebouwd om het festivalprogramma te communiceren en tickets te verkopen. De nieuwe website die in het voorjaar van 2024 gelanceerd wordt, heeft meer mogelijkheden en extra functionaliteiten met name op het gebied van

3.3 Onderzoek

SPRING doet zelf de ticketverkoop voor het festival en heeft daarom toegang tot alle bezoekersdata via ticketplatform ActiveTickets. Daarnaast nemen we deel aan het Jaarlijks Continu Publieksonderzoek van Hendrik Beerda Consultancy en zijn we onderdeel van het Utrechts Cultureel Doelgroepenmodel. Vanzelfsprekend monitoren we ook onze eigen kanalen: website via GA4, mailings via MailChimp en socials via Meta Business. We maken gebruik van een jaarlijkse mediamonitor rond het festival via MediaWeb en jaarrond via Google Alert. De resultaten van publieksonderzoek en de data van online kanalen gebruiken we als basis voor onze marketing- en communicatiestrategie en in onze keuze voor de middelenmix en tone of voice.

3.4 Bezoekcijfers en publieksonderzoek Beerda 2023

In 2023 trok SPRING bijna 7.000 bezoekers. Er waren bijna 5.000 betalende bezoekers voor het kernprogramma, we verkochten 99 passe-partouts en 55 dagtickets voor de weekenddagen (nieuw in 2023). SPRING in Autumn vond in 2023 in goed overleg met onze partner Stadsschouwburg Utrecht niet plaats.

De openingsavond van SPRING was helemaal uitverkocht: 629 bezoekers genoten van het openingsconcert van de Oekraïense band DakhaBrakha in de Grote Zaal van Stadsschouwburg Utrecht.

Het festival had een gemiddelde zaalbezetting van 82%. 19% hoger dan in de voorgaande (post)

pandemische jaren en ook bijna 10% hoger dan in de pre-pandemische jaren.

In de bezoekcijfers van SPRING tellen wij tot op heden niet de bezoekcijfers van de overige speelbeurten mee van de producties waarvan SPRING coproductiepartner is. Veel van deze producties touren nog jaren over de hele wereld en hebben een veel groter bereik dan de voorstellingen op ons festival. Sinds 2017 doet SPRING na afloop van het mei-festival een publieksonderzoek via Hendrik Beerda Consultancy. Na afloop van SPRING 2023 is er weer een publieksonderzoek uitgezet via Hendrik Beerda Consultancy. De resultaten:

	Betaald programma	Gratis programma	Academy	TOTAAL BEZOEKERS
SPRING	4.964	1.098	775	6.837

Publieks-samenstelling		SPRING 2023
Leeftijd	<18 jaar	1%
	18-30 jaar	22%
	31-40 jaar	16%
	41-55 jaar	25%
	56-65 jaar	21%
	65+ jaar	15%
Opleiding	Hoog	85%
	Midden	13%
	Laag	2%
Woonplaats	Utrecht	53%
	Noord-Holland	22%
	Zuid-Holland	8%
	Buitenland	5%
	Overig	12%
Huishouden	Stel zonder kinderen	33%
	Single zonder kinderen	34%
	Student/woongroep	12%
	Stel met kinderen <12 jaar	10%
	Stel met kinderen >12 jaar	5%
	Overig	6%
Vrijtijdsbesteding	Musea	91%
	Cultureel festival	80%
	Filmhuisfilm	81%
	Moderne dans	75%
	Toneel	67%
	Moderne/ popmuziek	65%
Over het festival	Waarderingsindex	84%
	Gaat nog eens bezoeken	92%
	Merkprestatie: vernieuwend	59%
	Merkprestatie: onderscheidend	60%
	Merkpersoonlijkheid: gedurfd	58%
	Merkpersoonlijkheid: Non-conformistisch	45%
	Bezoekerservaring: prikkelt mijn nieuwsgierigheid	66%
	Bezoekerservaring: bijzondere ervaring	70%

Uit dit publieksonderzoek blijkt dat 92% van de bezoekers het festival (waarschijnlijk) nog eens gaat bezoeken. We zien dat de bezoeker van SPRING relatief jong is. Bijna 45% van de bezoekers in 2023 is jonger dan 40 jaar. Ook scoort SPRING al jaren bovengemiddeld hoog op de merkprestaties 'vernieuwend aanbod', 'onderscheidend aanbod' en 'internationale klasse' en qua merkpersoonlijkheid op de waarden 'gedurfd' en 'non-conformistisch'.

Beerda verrijkt de data met Whize: dit doelgroepsegmentatie-model omschrijft en classificeert alle 7,9 miljoen huishoudens in Nederland en schetst een duidelijk beeld van de Nederlandse consument voor wat betreft hun sociodemografie, levensstijl, cultuur en (koop)gedrag. Volgens Whize komen de SPRING bezoekers voornamelijk uit de segmenten: Stedelijke Dynamiek, Jong en Hoopvol, Plannen en Rennen en Zorgeloos en Actief. Inmiddels vertaalt Beerda de data ook naar het onder culturele instellingen steeds breder gedragen Culturele Doelgroepenmodel. Uit de gewonnen data maken we op dat het SPRING publiek vooral bestaat uit de Culturele Alleseters, Klassieke Cultuur liefhebbers en Startende Cultuurspeurders.

De resultaten van publieksonderzoek gebruiken we om onze marketing- en communicatiestrategie aan te scherpen en daarmee een groter en relevant publiek te bereiken.

3.5 Culturele Doelgroepenmodel

SPRING heeft in 2022 meegedaan aan de pilot Culturele Doelgroepen Model van Utrecht Marketing. Dit is een centrale onderzoeksmethodiek die sector-breed vergelijkend inzicht biedt in het publieksbereik onder de inwoners van Utrecht. Het model, dat in Rotterdam al jaren met succes wordt gebruikt, segmenteert het publiek op basis van cultureel gedrag en voorkeuren met uiteindelijk 11 culturele doelgroepen. Zo krijgen we inzicht in het type publiek dat we bedienen en ook de publieksgroepen waar nog potentie ligt voor SPRING. Voor dit onderzoek hebben we de postcodes en huisnummers van ons publiek in 2022 verzameld en gedeeld met Utrecht Marketing. Uit de resultaten daarvan blijkt dat SPRING de volgende doelgroepen uit het Culturele Doelgroepenmodel tot nu toe het beste wist te vinden: de Culturele Alleseters, de Klassieke Cultuurliefhebbers en de Weelderige Cultuurminnaars. Grofweg staat dat voor ervaren cultuurbezoekers die veel investeren in cultuurbezoek.

Er is een doelgroep die goed bij SPRING past en we al bereiken, maar die het festival de afgelopen jaren nog niet voldoende heeft bezocht. Deze doelgroep laat zich omschrijven als de 'Startende Cultuurspeurders'. In de stad Utrecht is dit de op één na grootste doelgroep. Zij kennen SPRING van naam en hebben een positieve indruk van het festival, maar hebben het vaak (nog) niet bezocht. Deze groep heeft veel aanknopingspunten om naar ons festival te komen: ze zijn jong, actief en avontuurlijk ingesteld, wonen in de stad en kunnen zich goed vinden in de missie en visie van SPRING. Ze sluiten qua kenmerken het best aan op de inhoud van het programma van SPRING. Een intensieve online campagne gericht op video content via socials en Google vormt de basis om de Startende Cultuurspeurder naar het festival te trekken. Hier hebben we in 2023 een eerste start mee gemaakt. Door een gerichte en aantrekkelijke marketing en communicatie campagne voor deze doelgroep willen we de komende jaren werken aan een verbreding van ons publiek.

	Bereik SPRING 2022 Utrecht	Bereik SPRING 2022 Nederland	Aanwezigheid doelgroep in Utrecht 2022	Aanwezigheid in culturele bezoekers Utrecht 2022
Culturele doelgroep				
Culturele Alleseter	29%	23%	20%	30%
Klassieke Cultuurliefhebber	16%	21%	11%	15%
Weelderige Cultuurminnaar	7%	8%	6%	9%
Startende Cultuurspeurder	12%	9%	14%	11%

"Ik ben heel blij dat ik SPRING heb ontdekt dit jaar. Erg mooi aanbod van interessante voorstellingen!"

- Bezoeker

"Op SPRING wordt de westerse blik aan een kruisverhoor onderworpen."

- Marijn Lems, NRC

3.6 Prijsstrategie

Iedere festivaleditie proberen we het herhalingsbezoek te stimuleren met diverse prijsstrategieën. Bij SPRING kiezen we bewust voor lage toegangsprijzen, om aantrekkelijk te zijn voor een (jonge) doelgroep en ook toegankelijk voor mensen met een kleine portemonnee. Iedere editie werken wij met diverse ticketsoorten en prijsstrategieën en we experimenteren hier ook mee om te kijken wat het beste werkt. In 2023 werkten we bijvoorbeeld voor het eerst met dagtickets, waarmee we ons publiek stimuleerden om meerdere voorstellingen op een dag te bezoeken, wat ook het festivalgevoel bevordert. De verkoop aantallen waren goed en de reacties positief, daarom hebben we de ambitie om de verkoop van dagtickets en passe partout tickets de komende jaren nog meer aan te jagen. Door middel van gerichte tips op onze nieuwe website, upselling en cross-selling via ons ticketingsysteem ActiveTickets moedigen we de aankoop van meerdere voorstellingen aan. Met de actie *Geef een Toegift* vragen we ons publiek een extra ticket te kopen voor iemand die niet zelf de financiële middelen heeft.

3.7 Contentmarketing

In 2023 is in de mei editie opnieuw ingezet op content marketing. Op deze manier triggeren we het publiek met een inhoudelijke boodschap om het festival te bezoeken. De contentmarketing draagt ook bij aan de festivalbeleving van de bezoekers, niet alleen voorafgaand, maar ook na afloop van het festival.

De podcastserie *SPRING in het diepe* met kunstjournalist Luuk Heezen kreeg een nieuwe serie met festivaalkunstenaars: Samara Herscha, Gosia Wdowik, Lucy Wilke, Pawel Dudús en Kim_Twiddle en Ligia Lewis. De serie werd gestart met een gesprek met Grzegorz Reske over de programmering van SPRING 2023.

3.8 Website

Jaarlijks trekt de tweetalige website van SPRING ongeveer 75.000 bezoeken. Om verkeer naar de website te genereren maken we gebruik van Google Ads Grants, Google Display, Google Adwords en retargeting campagnes met behulp van banners.

De website van SPRING wordt ingezet om tickets te verkopen maar is ook een prominent platform om SPRING inhoudelijk te profileren en zo bezoekers aan zich te binden. SPRING heeft op de huidige website een News & More sectie op de website met achtergrondinformatie over de voorstellingen, blogs en interviews. De nieuwe website biedt nog veel meer mogelijkheden.

3.9 Middelen

Daarnaast heeft SPRING in 2023 haar vaste middelen ingezet. Uit het publieksonderzoek blijkt dat de nieuwsbrief wederom een belangrijk informatiekanaal is voor bezoekers. SPRING verstuurt nieuwsbrieven naar 9.000 geïnteresseerden en een professionals nieuwsbrief naar zo'n 2.500 internationale relaties. Ook is er een aparte SPRING Academy nieuwsbrief. We werken actief aan het vergroten van het aantal abonnees en het aanbieden van relevante content. In 2022 zijn we gestart met het versturen van servicemails vanuit onze ticketeer. Deze hebben we in 2023 volop ingezet om te kunnen communiceren met ons publiek en ook cross selling van gerelateerde voorstellingen te promoten.

Actieve sociale media zijn onmisbaar om het bestaande publiek te informeren, een nieuw publiek aan te boren en doorlopend ons verhaal voor het voetlicht te brengen. SPRING is actief op Facebook, Instagram, YouTube, Twitter, LinkedIn en Spotify en zette in 2023 actief in op een hoger bereik door zowel organische groei als betaalde campagnes. Online advertising hebben we ingezet op Facebook, Instagram en via een Google Display Campagne. Ook hebben we een campagne op YouTube gedraaid. We zetten algemene 'like' advertenties in om een publiek te bereiken dat geïnteresseerd is in het merk SPRING en we plaatsen voorstellings-advertenties voor een specifieke doelgroep getarget op basis van hun likes en interesses

op Facebook en Instagram. Ons bereik op social media is in 2023 significant gestegen. Daarnaast plaatsten we gericht advertenties en banners in en op media als Theaterkrant, Dansmagazine en de VPRO gids. Vanzelfsprekend werd het programma ook gepromoot via de websites en socials van onze partners en deden we ook aan cross posting met verschillende lokale en landelijke partners om een ander of groter publiek te bereiken.

We maakten een gedrukte programmaflyer die we samen met posters verspreidden in horeca en op culturele locaties in diverse grote steden in Nederland. In Utrecht waren we onder andere zichtbaar met vlaggen in de stad, een uitgebreide A0 poster campagne en een campagne op de Clearchannel digitale schermen in de stad. In 2023 werkten we voor het eerst samen met de TimeSquare app, speciaal ontwikkeld voor festivals. Deze samenwerking maakt het mogelijk voor bezoekers om altijd een festivalschema bij de hand te hebben, last minute wijzigingen te communiceren en leverde ook nieuwe geïnteresseerden op.

3.10 Pers

Er was mooie aandacht voor het festival of voorstellingen die op het festival te zien waren in landelijke en regionale media zoals de Volkskrant, NRC Handelsblad, Trouw, Theaterkrant, DUIC en ook het Franse Mouvement Magazine. Radio 4 besteedde aandacht aan het festival en Katja Heitmann vertelde in VPRO's radioprogramma Nooit Meer Slapen een uur lang over *Motus Mori: RELIQUIEM*. Het concert van DakhaBrakha werd opgenomen en uitgezonden door de Concertzender.

Statistieken van onze social mediakanalen

Samenstelling volgers	Facebook ca. 9.500 volgers	Instagram ca. 4.100 volgers	Website ca. 70.000 unieke bezoekers per jaar
Leeftijd	18-24 jaar 1% 25-34 jaar 31% 35-44 jaar 33% 45-54 jaar 19% 55-64 jaar 10% 65+ jaar 6%	18-24 jaar 7% 25-34 jaar 39% 35-44 jaar 31% 45-54 jaar 14% 55-64 jaar 6% 65+ jaar 3%	18-24 jaar 15% 25-34 jaar 23% 35-44 jaar 17% 45-54 jaar 18% 55-64 jaar 13% 65+ jaar 14%
Stad Top %	Utrecht 27% Amsterdam 12% Rotterdam 3% Den Haag 2% Amersfoort 2%	Utrecht 19% Amsterdam 11% Rotterdam 4% Den Haag 2% Berlijn 2%	Amsterdam 14% Utrecht 12% Rotterdam 10% Eindhoven 7% Den Haag 6%
Land %	Nederland 77% Internationaal 23%	Nederland 57% Internationaal 43%	Nederland 73% Internationaal 27%

"Wie bepaalt de speelruimte voor 'het andere perspectief'? Welk antizwart racisme gaat schuil achter de blik waarmee we kijken? Het zijn belangrijke vragen die Lewis de toeschouwer voor de voeten werpt."

- Annette Embrechts, Volkskrant

3.11 Toegankelijkheid

SPRING wil bereikbaar zijn voor iedereen. Daarom is toegankelijkheid een belangrijk speerpunt.

- SPRING heeft een speciale webpagina over de toegankelijkheid van het festival. Ook op de productiepagina's en in servicemails bij specifieke voorstellingen communiceren we hierover.
- We hebben in 2023 een subsidie toegankelijkheid aangevraagd bij de Gemeente Utrecht en ontvangen. Deze zetten we in om 2 trainingen op het gebied van toegankelijkheid te organiseren in 2024 voor het hele festivalteam en voor een pilot bij 2 specifieke voorstellingen met een tolk NGT en audiodescriptie op SPRING 2024. Wij zijn van plan hiererna vervolg aan te geven.
- De nieuwe website is beter toegankelijk, doordat de bezoeker zelf aanpassingen kan doen voor een prikkelarme website. De organisatie Accessibility adviseert SPRING hierbij.
- We onderzoeken of het mogelijk is in de toekomst om voor een beperkt aantal voorstellingen van het festival een pay-what-you-want systeem te hanteren.
- We organiseren bewust ook projecten in de openbare ruimte.
- We bieden de bezoekers de mogelijkheid om een Geef een Toegift kaartje te kopen voor iemand die het festival wil bezoeken en daar de financiële armslag niet voor heeft. Deze distribueren wij elk festival actief via organisaties als De Voedselbank, de Voorkamer en de Armoedecoalitie Utrecht en daar wordt dankbaar gebruik van gemaakt.

4. Bedrijfsvoering en Organisatie

4.1 Raad van Toezicht en Code Cultural Governance

SPRING is een stichting met een Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht bestond in 2023 uit Tanja Mlaker (voorzitter), Amal Alhaag, Caspar Nieuwenhuis, Patricia van den Broek, Franc Faaij en Sabine Herbrink.

Het bestuur van Stichting SPRING is tweekoppig; een artistiek directeur en een zakelijk directeur, beiden zijn directeur/bestuurder. De Code Cultural Governance (en daarmee onze statuten) volgend, is er een reglement voor de Raad van Toezicht, een bestuursreglement, een reglement voor de Auditcommissie, een reglement voor de remuneratiecommissie en een profielschets voor de Raad van Toezicht vastgesteld en deze worden uiteraard gehanteerd. De Raad van Toezicht en het bestuur passen ook in 2023 de Code Cultural Governance toe. In 2023 deed de Raad van Toezicht de zelfevaluatiescan van Cultuur+Ondernemen. De resultaten werden onderling en met het bestuur besproken.

Reflectie WNT

De Raad van Toezichtleden zijn onbezoldigd. Bij de arbeidsvoorwaarden van de directeur bestuurders worden de richtlijn bezoldiging van directeuren 2018 WNP/VSCD gevolgd. Beide directeuren zijn ingeschaald in schaal 9a. Ze nemen deel aan de pensioenregeling waar ook medewerkers aan deelnemen. Naast een telefoon- en reisvergoeding zijn er geen andere vergoedingen of toeslagen.

4.2 Medewerkers

De organisatie van SPRING bestaat uit zes vaste medewerkers. Totaal fte van het vaste team is eind 2023 5,1 fte.

De directie bestaat uit een artistiek directeur

Grzegorz Reske, en een zakelijk directeur Erin Coppens. Naast de directie bestaat het vaste team uit een hoofd productie (0,8 fte), een hoofd marketing & communicatie (0,8 fte), administratief financieel medewerker (0,7 fte) en een stadsverbinder (0,5 fte t/m juni 2023)/hoofd Academy & stadsverbinder (0,8 fte vanaf oktober 2023). Binnen dit kernteam zijn in 2023 een aantal wisselingen geweest. Het ziekteverlof van hoofd productie Sanne van der Does liep ook in 2023 door, zij is heel 2023 wegens ziekte vervangen door Kelly Jacobs. In 2024 is Sanne van der Does uit dienst getreden en is Kelly Jacobs hoofd productie geworden. De functie van hoofd marketing en communicatie zou van januari t/m juni 2023 op zzp-basis vervuld worden, zodat er ruimte was om rustig een nieuw hoofd te zoeken. De zzp-er vertrok echter onverwacht al in maart 2023. Tot en met het festival heeft zakelijk directeur Erin Coppens de coördinatie van de marketing en het festivalmarketingteam op zich genomen. Na het festival is Pleunie de Wild, die als festival-marketeer voor SPRING werkte, gebleven, in eerste instantie op zzp-basis, vanaf september als nieuw hoofd marketing en communicatie. De functie van Stadsverbinder werd t/m juni vervuld door Emina Zorlak. Zij nam begin 2023 6 weken ouderschapsverlof op. T/m juni was Joost Segers coördinator van SPRING Academy. Toen beide medewerkers toevallig tegelijkertijd bij SPRING vertrokken, is besloten om de functies samen te voegen tot een functie van 0,8 fte. Een zoektocht is gestart en deze functie is vanaf oktober 2023 vervuld door Elise de Leede.

Het vaste team werd in aanloop naar het festival met tijdelijke krachten en zzp-ers uitgebreid. De productieafdeling werd vanaf de pre-productieperiode versterkt met 6 medewerkers

voor productie van de verschillende festivallocaties, technische coördinatie, vrijwilligerscoördinatie en de gastenservice en een stagiaire en tijdens het festival met nog eens 4 extra locatiemanagers en extra technici. De marketingafdeling werd uitgebreid met 4 medewerkers waaronder de coördinator kaartverkoop en een stagiair. De administratief financieel medewerker nam de rol van online kassamedewerker op zich rond het festival. Voor SPRING Academy werden een medewerker productie en een stagiair aangetrokken. Hiernaast heeft SPRING in 2023 met 55 vrijwilligers gewerkt.

Publiek Stadsschouwburg Utrecht

"Het werk van choreograaf Katja Heitmann is een ode aan alledaagse menselijke bewegingen."

- Alexander Hiskemuller, Trouw

Katja Heitmann - *Motus Mori*: RELIQUIEM

4.3 Financiële bedrijfsvoering

SPRING wordt in de periode 2021-2024 structureel gesteund door de Gemeente Utrecht, de Provincie Utrecht en het Fonds Podiumkunsten (FPK). We hebben een goede relatie met een aantal private fondsen die SPRING steunen. In 2023 waren dat Fonds 21, Ammodo, K.F. Hein Fonds en Dioraphte. Daarnaast heeft SPRING eind 2023 subsidie ontvangen van de VandenEnde Foundation, subsidie voor toegankelijkheid van de Gemeente Utrecht en een eenmalige professionaliseringssubsidie van de Provincie Utrecht. Deze subsidies zetten wij in 2024 in.

Het exploitatieresultaat bedraagt in 2023 -7.742 euro.

aangekondigd in 2022, is deze ingezet om de gevolgen van de gestegen kostenposten door inflatie en ontwikkelingen in loonkosten en honoraria voor zzp-ers op te vangen en dezelfde ruimte als voorheen te kunnen blijven houden voor uitkoopsommen en coproductiebijdragen.

Overige bestemmingsreserves

De bestemmingsreserve website en positionering is in 2023 volledig ingezet voor de ontwikkeling van de nieuwe website die in het voorjaar van 2024 is gelanceerd en verdere ontwikkeling van onze nieuwe huisstijl.

4.3.1. Algemeen

2023 was het eerste jaar in de huidige Cultuurnotaperiode zonder SPRING in Autumn en een jaar waarin een groot aantal kosten door inflatie stegen, wat een belangrijk deel van de wijzigingen in kosten en inkomsten in vergelijking met eerdere jaren verklaart. Er waren een aantal wisselingen binnen het kernteam, waardoor sommige posten tijdelijk niet volledig vervuld werden. Inflatiecorrecties waren pas in juni na het festival bekend, toen de meeste kosten al gemaakt waren, en al eerder besloten was om op bepaalde posten te bezuinigen. Dit leidt ertoe dat we de eenmalige extra inflatie-correctie van de Gemeente Utrecht (17.899 euro) gaan inzetten in 2024. We hebben deze al bestemd. In 2024 kunnen wij geen aanspraak meer maken op extra steun vanwege corona en inflatiecorrecties, maar we hebben wel te maken met verdere kostenstijgingen, onder andere in beheers- en activiteitenlasten personeel vanwege een nieuwe CAO 2024 en in bijvoorbeeld een aangekondigde stijging van zaalhuren. Ook blijven de kosten voor internationale reis- en verblijfkosten en cargo en de inhuur van techniek, maar ook de honoraria van zzp-ers nog steeds stijgen als gevolg van inflatie aan de ene kant en krapte op de arbeidsmarkt aan de andere kant.

Algemene reserve

De algemene reserve stijgt in 2023 met 60.029 euro. In 2024 kunnen wij geen aanspraak meer maken op extra steun vanwege corona en inflatiecorrecties, maar we hebben wel te maken met verdere kostenstijgingen, onder andere in beheers- en activiteitenlasten personeel vanwege een nieuwe CAO 2024 en in bijvoorbeeld een aangekondigde stijging van zaalhuren. De begroting van 2024 heeft daarom een voorzien tekort waardoor we verwachten in 2024 de algemene reserve te moeten aanspreken.

Publieksinkomsten

De inkomsten van het mei festival zijn hoger dan in 2022. Omdat er in 2023 echter geen SPRING in Autumn plaatsvond zijn de totale inkomsten licht lager dan in 2022.

Sponsorinkomsten

De sponsorinkomsten zijn vergelijkbaar met vorig jaar en bestaan uit partnerkorting voor hotelovernachtingen, zaalhuur en op het gebied van marketing.

Overige inkomsten

De overige inkomsten zijn lager dan in 2022, maar conform de begroting, omdat in 2022 hier de inkomsten van het Nieuwe Makers Traject met Sam(ira) Elagoz zijn opgenomen.

COVID-19 steun

De Bestemmingsreserve COVID-19 van 2022 (49.826 euro) is volledig ingezet in 2023. Zoals

Indirecte opbrengsten

De vergoeding van de helft van de kosten van SPRING in Autumn door onze partner de Stadsschouwburg Utrecht werd hier t/m 2022 opgenomen. Vandaar dat deze post afwijkt van de begroting en van 2022.

4.3.2. Publieke subsidies en bijdragen

Fonds Podiumkunsten

Het bedrag is lager dan in 2022 vanwege het ontbreken van aanvullende coronasteun in 2023.

Gemeente Utrecht

De eenmalige inflatiecorrectie (17.889 euro) die pas in juni 2023 bekend was, is doorgeschoven naar 2024 en al bestemd.

Incidentele publieke middelen

Er staat een negatief bedrag vanwege een eerder verstrekte subsidie van het Fonds Podiumkunsten voor internationale reiskosten tijdens de coronajaren, een aantal van deze producties hebben door de pandemie niet plaats kunnen vinden, waardoor het subsidie in 2023 is geretourneerd.

Beheerslasten personeel

Vanwege de inflatie is de CAO Nederlandse Podia eind 2022 opengebroken en werden de salarisschalen per januari 2023 verhoogd met 5 % in plaats van de eerder overeengekomen 2,5 %. Dit heeft SPRING doorgevoerd. Ook hebben de medewerkers in loondienst die daar recht op hadden een jaarlijkse trede erbij gekregen. In 2023 vonden er daarnaast een aantal wijzigingen plaats in het kernteam. Allereerst werd het hoofd productie het hele jaar vervangen vanwege ziekteverlof. Omdat in wederzijds overleg is besloten dat zij haar re-integratie elders zou doen en na haar re-integratie niet terug zou keren naar SPRING, heeft dit een deel van het jaar tot dubbele loonkosten geleid. De functie van zakelijk directeur is eind 2022 verhoogd van 0,8 fte naar 1 fte. Van maart t/m augustus was er geen hoofd marketing en communicatie en heeft de zakelijk directeur de coördinatie waargenomen. De salariskosten

voor Hoofd Academy en Stadsverbinder t/m juni 2023 staan onder activiteitenlasten. Er is ervoor gekozen om de salariskosten van de nieuwe combi-functie Hoofd Academy & Stadsverbinder per oktober 2023 wel op te nemen onder beheerslasten personeel. Dit alles leidt ertoe dat de beheerslasten personeel een stuk hoger zijn dan begroot, maar lager dan in 2022, wat ook geen representatief jaar was op personeelsgebied.

Beheerslasten materieel

Beheerslasten materieel waren in 2023 hoger o.a. door uitgaven in onderhoud van de kantoorruimtes en kosten voor het ontwikkelen van het Kunstenplan 2025-2028.

Activiteitenlasten personeel

De post uitkoop/honoraria kernprogrammering is lager dan in 2022 omdat we in 2023 geen SPRING in Autumn organiseerden. Bovendien hebben we in 2022 extra coproductiebijdragen verleend aan makers vanuit de aanvullende covid steun. Wel is de post activiteitenlasten personeel ongeveer 30.000 euro hoger dan in 2022 vanwege hogere kosten aan honoraria voor de zpp-ers in het festivalteam.

Activiteitenlasten materieel

De activiteitenlasten materieel zijn lager dan in 2022 omdat we in 2023 geen SPRING in Autumn organiseerden. Ook hadden we in 2023 geen fysieke kassa en konden alleen online kaarten worden gekocht. Wel zijn de kosten voor (internationale) reis- en verblijfkosten, cargo en technisch materiaal procentueel sterk gestegen door de inflatie. De reis- en verblijfkosten zijn zelfs hoger dan in 2022 terwijl we geen SPRING in Autumn in 2023 organiseerden en een programma hadden met een groter aandeel van in Nederland woonachtige makers dan voorheen. Ook in de post prospectie is te zien dat internationale reis- en verblijfkosten zijn gestegen.

Marketing

Deze post is lager dan begroot en in 2022 omdat we in 2023 geen SPRING in Autumn organiseerden.

Milla Koistinen - Pas de deux #1-Constructing Love

© Allard Willemse

4.4 Fair Practice Code

Stichting SPRING onderschrijft de Fair Practice Code en past deze toe op zowel makers, zzp'ers, stagiaires, vrijwilligers en medewerkers in vaste dienst.

SPRING heeft een grotendeels internationale programmering. In het veld waarin SPRING zich beweegt worden uitkoopsommen betaald. Spelen op recette of partage komt bij SPRING niet voor. In overleg wordt de uitkoopsom en indien van toepassing de coproductiebijdrage bepaald. Daarbij zijn factoren als aantal uitvoerende kunstenaars, hoe gerenommeerd of ervaren de kunstenaar is, aantal voorstellingen, reisafstanden en de verschillende kosten die het land van herkomst met zich meebrengt (verschillen in subsidiesystematiek, loonpeil, hoogte van sociale lasten) van invloed. Naast een uitkoopsom betaalt SPRING bij internationale groepen ook de reiskosten, transportkosten hotelkosten en per diems. Ook betaalt SPRING, indien nodig, auteursrechten. SPRING vindt het belangrijk dat de uitkoopsommen in relatie tot elkaar redelijk zijn, zonder uitschieters naar boven of naar beneden. Dat betekent dat ook Nederlandse makers of groepen redelijke uitkoopsommen ontvangen. SPRING werkt regelmatig met buitenlandse makers zonder subsidiestructuur. SPRING probeert dergelijke kunstenaars te ondersteunen door een coproductiebijdrage te leveren en zo bij te dragen aan de creatie van een productie.

Voor de medewerkers die het hele jaar in dienst zijn bij SPRING hanteert het festival vanaf de oprichting de Cao Nederlandse Podia inclusief pensioenregeling en eindejaarsuitkering. Voor de tijdelijke krachten/zzp'ers hanteren we de salaristabel van de Cao Toneel en Dans. De tarieven werden in 2023 voor zzp'ers, zoals de cao voorschrijft, verhoogd met ten minste 50%. Het aantal dagen dat nodig is voor een klus werd realistisch ingeschat. Eventueel extra gewerkte dagen zijn toegevoegd indien het werk uiteindelijk toch niet mogelijk bleek te zijn binnen het vooraf overeengekomen aantal dagen. We merkten opnieuw dat met de huidige krapte op de arbeidsmarkt de tarieven van zzp'ers met name op het gebied van marketing stijgen. We vinden dit een zorgwekkende ontwikkeling.

In 2024 ontwikkelt SPRING een eigen personeels-handboek met een externe hr-adviseur, om zo eenduidige secundaire arbeidsvoorwaarden vast te leggen.

SPRING heeft sinds 2022 een extern vertrouwenspersoon, die ook beschikbaar is voor vrijwilligers en makers/gezelschappen op het festival. Er is een gedragscode voor een veilige en gezonde werkomgeving. Er is een ruim scholingsbudget voor het kernteam waarvan in 2023 gebruik is gemaakt door alle medewerkers. We kijken kritisch naar de werkdruk en handelen actief om deze te verlagen en monitoren dit ook bij het team. Ook zetten we bewust in op teamspirit, welzijn en werkplezier, niet alleen voor het kernteam, maar voor het hele festivalteam.

4.5 Code Diversiteit & Inclusie

SPRING heeft al jaren aandacht voor diversiteit en inclusie. Diversiteit en inclusie zit in het DNA van SPRING en specifiek in de programmering die geworteld is in diversiteit en inclusiviteit in al zijn verschijningsvormen. Dit komt ook duidelijk terug in de nieuwe programmaliijn: *Overheard/Overseen*. Een lijn die werk laat zien waarin stemmen klinken en lichamen zich laten zien die niet aan de standaard norm in de maatschappij voldoen.

Al jaren programmeren we kunst in de publieke ruimte (en soms in de wijken) omdat we vinden dat het belangrijk is dat alle bewoners van Utrecht van kunst moeten kunnen genieten. Dit is ook gereflecteerd in de programmering van 2023, hoewel we dat jaar helaas geen grootschalige gratis toegankelijke evenementen in de publieke ruimte konden programmeren. De door ons aangestelde Stadsverbinder zoekt actief de verbinding met partners zowel in Utrecht als daarbuiten waardoor we via samenwerkingen een nieuw publiek dat SPRING nog niet kent kunnen bereiken. Zo werkten we in 2023 bijvoorbeeld samen met ZIMIHC, de Voorkamer, de Voedselbank en de Armoede-coalitie Utrecht.

Als organisatie doet SPRING er zoveel mogelijk aan om toegankelijk te zijn, ook voor bezoekers met een beperking. Mede op basis van de adviezen die voortkwamen uit een inventarisatie van 5D, adviesbureau voor cultuurfestivals op het gebied van toegankelijkheid ter bevordering van inclusie, is SPRING jaren geleden een actiever beleid gaan voeren. Zo wordt in samenwerking met Stadsschouwburg Utrecht en de overige locaties van SPRING rekening gehouden met minder validen in en rondom het gebouw of omgeving. Maar ook wordt via onze website en in servicemails geïnformeerd over bijvoorbeeld het gebruik van (veel) tekst in de voorstelling, de hoeveelheid prikkels, de toegankelijkheid van de locaties of wanneer er technische middelen zoals een stroboscoop worden ingezet. Jaarlijks wordt de website beoordeeld en aangescherpt om toegankelijk te zijn voor mensen met een beperking. Bij de ontwikkeling van de nieuwe website is Stichting Accesibility betrokken. In 2024 maakt SPRING een nieuwe slag op het gebied van toegankelijkheid door het volgen van 2 toegankelijkheids-trainingen met het hele festivalteam en een pilot met audiodescriptie en gebarentolk bij 2 verschillende voorstellingen. Hiervoor werken we samen met Stichting Komt het Zien! en Stichting Theater met Tolk.

Afgelopen jaren heeft SPRING geïnvesteerd in het divers maken van de mensen die zich voor SPRING inzetten. Zo werven we actief een divers samengestelde pool vrijwilligers via bijvoorbeeld Welkom in Utrecht en de Vrijwilligerscentrale Utrecht en werken we soms ook met vrijwilligers met een mentale arbeidsbeperking. De vrijwilligers in 2023 varieerden in leeftijd van 20-72 jaar en waren van verschillende opleidingsniveaus. De vrijwilligerscoördinator doet de werving en persoonlijke begeleiding. Bij het inroosteren gaan we uit van de kracht van mensen, wat kunnen ze en waar willen ze nog in groeien. We kiezen bewust voor toegankelijke, makkelijke taal in de werving. We zijn een gesprek gestart met Superkracht, een organisatie die vrijwilligers met een beperking inzetten,

om in de toekomst samen te werken. De Raad van Toezicht, de vaste medewerkers en de zzp'ers hadden ook in 2023 verschillende achtergronden als het gaat om gender, leeftijd, afkomst, etc.

Met het vernieuwde kernteam hebben we eind 2023 de nulmeting van de code Diversiteit & Inclusie opnieuw ingevuld en doelen geformuleerd voor de komende jaren:

- We organiseren elk jaar minimaal een training op het gebied van diversiteit en inclusie voor het kernteam en geven de kennis actief door aan het festivalteam.
- Medewerkers in het festivalteam werven we openbaar. Vacatures plaatsen we op platforms in én buiten de cultuursector. We nemen elk jaar minimaal 1 mbo-stagiair aan.
- We starten een pilot met Superkracht. Zo onderzoeken we inzet van vrijwilligers met een licht verstandelijke of cognitieve beperking.
- Elk jaar betrekken we een aantal maatschappelijke partners actief bij het ontwikkelen van het contextprogramma. We bereiken via hun achterban nieuw publiek en verbreden zo ons publieksbereik.

4.6 Duurzaamheid

SPRING presenteert makers die gedreven worden door actuele en maatschappelijke ontwikkelingen en daarop reflecteren met artistiek werk. Hierbij past een festivalorganisatie die zich bewust is van haar maatschappelijke verantwoordelijkheid om duurzaam te opereren. Sinds de start van het festival in 2013 voert SPRING een actief duurzaamheidsbeleid. In 2018 en 2019 kreeg SPRING als eerste indoorfestival de Greener Event Award in ontvangst. Momenteel doen we een nulmeting via de methodologie van Julie's Bicycle. Op basis daarvan ontwikkelen we ons duurzaamheidsbeleid verder. Ontwikkelingen in de sector op gebied van duurzaamheid houden wij nauwlettend in de gaten en passen wij toe waar dit kan en voor SPRING relevant is.

Bij elke keuze die we maken, kijken we of het duurzamer kan. De speerpunten in het duurzaamheidsbeleid van SPRING liggen op verblijf, vervoer, transport en het intensiveren van samenwerkingen met partners op dit vlak. Onze promotiematerialen zijn duurzaam en van organische materialen gemaakt. Voor aankleding van de locaties en city dressing kiezen we zoveel mogelijk voor materiaal dat meer-dere jaren en voor verschillende SPRING activiteiten kan worden gebruikt. Voor inhuur van materialen schakelen we bij voorkeur lokale leveranciers in. Voor aanschaf van materialen voor voorstellingen geven we materialen graag een tweede leven. Inhuren of lenen heeft de voorkeur. We hebben geen geprinte tickets, programmaboekjes en flyers per voorstelling.

Onze internationale gasten verplaatsten zich per fiets door Utrecht. Daarnaast slapen zij 'groen' in Hotel Mitland (Green Key Gold). We kopen al jaren geen petflessen meer in voor water, maar geven festivalmedewerkers en bezoekende artiesten een hervulbaar flesje. De crewmaaltijden zijn vegetarisch.

We vragen gezelschappen en medewerkers met de trein te reizen in plaats van met het vliegtuig, mits de treinreis binnen 6-7 uur gemaakt kan worden. We vragen bezoekende gezelschappen en makers ook naar duurzame maatregelen die zij nemen. Ook stemmen we niet-Europese programmering af met collega-festivals in Europa. We presenteren geen voorstellingen waarbij makers alleen voor SPRING lang moeten vliegen, maar werken samen met andere Europese festivals in dezelfde periode met een soortgelijk profiel als SPRING.

SPRING deelt kennis en ervaring met festivals en evenementen, onder andere in het Utrechts Festival Overleg. Ook heeft SPRING een uitgebreide pagina op haar website met informatie over haar duurzaamheidsbeleid met het doel te informeren en goede voorbeelden te geven

Jija Sohn, Aleksandra Lemm, en Julia Reist - *Landing on Feathers*

"I am very impressed by the festival's aesthetic and especially its acuteness this year."

- Bezoeker

"Mooi om deze mix te houden van meer en minder experimentele / gewaagde voorstellingen, rijk aanbod zo, met heel fijne sfeer."

- Bezoeker

© Jubal_Battisti

Dance On Ensemble - *MELLOWING*

5. Tot slot

SPRING blijft zich ontwikkelen. In dialoog met lokale, nationale en internationale partners en luisterend naar ons publiek en de makers met wie we samenwerken. In de huidige veranderlijke tijd - zowel in Nederland, in Europa als wereldwijd - kijken we vooruit om stabiele en gedurfde strategieën voor onze organisatie te construeren, maar we passen deze elk jaar zorgvuldig aan, om relevant te blijven met de nieuwe artistieke ontwikkelingen, de dynamiek van het maatschappelijk discours en de uitdagingen waar we als samenleving vandaag de dag voor staan - om een loyale en betrouwbare bondgenoot te blijven - zowel voor kunstenaars als voor publiek.

Grzegorz Reske
Artistiek directeur

Erin Coppens
Zakelijk directeur

Subsidiënten

**FONDS
PODIUM
KUNSTEN**
PERFORMING
ARTS FUND **NL**

Partners

**HET
HUIS
UTRECHT**

bak

DE
VERENIGDE
PODIUMKUNSTENFESTIVALS

Fondsen en hoofdpartners

A
M
O
D
O
M
M

**kfhein
fonds**

FONDS 21

dioraphte

**dutch
performing
arts**

**dans
ateliers**

Utrecht Marketing

Mediapartner

**We Are
Public.**

